

підвищення й підтримки високих стандартів якості освіти. Відмінними ознаками, що пояснювали особливості та відмінності у поглядах керівників щодо реалізації механізму забезпечення внутрішнього контролю та оцінювання якості освіти в ЗЗСО виступали: вік керівників, посада (директор та заступник директора) та досвід управління (або терміну перебування на керівній посаді).

Дослідження підтвердило припущення про те, що розуміння керівниками закладів освіти важливості ролі і місця в структурі внутрішньої системи забезпечення якості освіти механізму мотивації працівників суттєво впливає на формування пріоритетів і оцінку освітніми менеджерами вагомості очікуваних змін. Недооцінювання керівниками необхідності посилення дієвості механізму мотивації персоналу призводить до формування завищених сподівань щодо можливого позитивного впливу оцінних процедур на результативність функціонування закладу освіти та управління ним.

Самооцінювання учнями результатів навчальної діяльності – складова внутрішньої системи забезпечення якості освіти

*Л. С. Ващенко,
кандидат педагогічних наук,
старший науковий співробітник,
старший науковий співробітник відділу моніторингу та
оцінювання якості загальної середньої освіти,
Інституту педагогіки НАПН України
Заслужений працівник освіти України*

Складником внутрішньої системи забезпечення якості освіти є оцінювання та самооцінювання освітніх і управлінських процесів закладів загальної середньої освіти. Аналіз результатів опитування педагогів свідчать про актуальність питання формування у школярів здатності до самооцінювання результатів своєї навчальної діяльності. Погляди вчених та вчителів поєднує думка, що самооцінювання є важливим складником навчального процесу, однією з форм альтернативного оцінювання. Самооцінка допомагає усвідомити учню свої недоліки, а вчителю краще пізнати та зрозуміти учнів. Педагогічні працівники, які взяли участь в опитуванні підтримують використання школярами методу самооцінювання в навчальному процесі і переконані, що починати формування його необхідно з початкової школи. На їх думку самооцінювання сприяє всебічному розвитку особистості та поліпшує якість початкової освіти. Розвитку самооцінювання учнів сприяє також запровадження формувального оцінювання. За умов його застосування в учнів розвивається почуття власної гідності, зникає страх перед оцінкою, з'являється прагнення до співпраці з однокласниками та вчителем. Серед найважливіших результатів використання самооцінювання вчителі називають розвиток навичок критичного мислення, мотивацію до навчання та уміння учнів об'єктивно оцінювати свої результати. Вчителі математики серед позитивних результатів назвають те, що самооцінювання

дозволяє учням виявляти свої слабкі і сильні сторони; вчителі хімії – підвищення впевненості в собі. Найменшу кількість балів набрали такі позитивні ознаки як заощадження часу вчителя, можливість школярів бачити свої недоліки та зміцнення комунікації між учнем та вчителем. Щодо негативних результатів використання методу самооцінювання учнів у навчальному процесі педагоги називають те, що учні можуть мати труднощі у самооцінюванні своїх результатів і бути не готовими до самовизначення та самовизнання своєї оцінки. Найменшим негативним результатом запровадження методу самооцінювання вони називають суб'єктивність учнів та прояви в них почуття тривоги.

Вартий уваги той факт, що погляди вчителів та ліцеїстів щодо вміння школярів самооцінювати свої навчальні досягнення частково розійшлися. Половина педагогів не змогли відповісти на запитання чи вміють їх учні самооцінювати результати. Третина з них вважають, що в учнів сформована здатність до самооцінювання. Однак 63% ліцеїстів вважають, що вони постійно або здебільшого здійснюють самооцінювання своєї навчальної діяльності, третина цей метод використовує дуже рідко. Виходячи із завдань державного освітнього стандарту, очевидно є необхідність модернізувати систему оцінювання. Одним із шляхів модернізації є запровадження самооцінювання школярами своєї навчальної діяльності.

Результати дослідження щодо оцінювання чинників формування медійно-інформаційної грамотності учнів 8–9 класів у процесі шкільного навчання

*А. В. Гривко,
кандидат педагогічних наук,
тарший дослідник, старший науковий співробітник відділу моніторингу та оцінювання якості загальної середньої освіти,
Інституту педагогіки НАПН України*

Розвиток і впровадження ІКТ у всі сфери життя з одного боку (що передбачає *можливість*) та використання їх як інструментів і засобів розв'язання актуальних освітніх проблем, пов'язаних із обміном інформацією в кризових ситуаціях із іншого боку (що виражає *необхідність*), зумовлюють актуальність постійного розвитку й підвищення медійно-інформаційної грамотності (МІГ) учасників освітнього процесу (що за концепцією ЮНЕСКО охоплює інформаційну, технологічну та медійну грамотність).

За результатами оцінювання учнями 8–9 класів (N=156) продуктивності використання окремих засобів і методів формування наскрізних умінь з'ясовано, що для оволодіння групою навичок, які лежать в основі МІГ, учні надають перевагу *смартфону* (в якості інструменту доступу до інтернет-ресурсів і соціальних медіа) (SD=4,05 із 5 можливих) та *поясненню вчителя* (SD=3,82 із 5 можливих). Третє місце в рейтингу значущості чинників формування складників МІГ за оцінками учнів посідає *підручник* (SD=3,58).